

VU Research Portal

Wit bij wit; blauw bij rood

van Gemert, F.H.M.

published in
Justitiële Verkenningen
2011

document version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)
van Gemert, F. H. M. (2011). Wit bij wit; blauw bij rood. *Justitiële Verkenningen*, 36(6), 47-50.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:
vuresearchportal.ub@vu.nl

Wit bij wit, blauw bij rood

*F. van Gemert**

Een glasbak, toonbeeld van de Nederlandse aangeharkte burgerlijkheid. Dit exemplaar staat in een buitenwijk van Ede en is uitgevoerd met gescheiden compartimenten voor verschillende kleuren: wit, groen en bruin glas. Degene die ander glas brengt ('restkleuren'), kan lezen dat hij zijn last bij het bruine glas moet dumpen. Wit bij wit. Op de voorzijde van de glasbak, goed zichtbaar voor iedereen, heeft een onverlaat met een spuitbus in blauwe verf een afbeelding achtergelaten. Zoals zo vaak met graffiti is niet makkelijk te lezen wat is geschreven. Elders in Ede zijn vergelijkbare afbeeldingen te vinden, die soms beter leesbaar zijn. Er staat 'MS13'.

* Dr. Frank van Gemert is als hoofddocent criminologie verbonden aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit in Amsterdam.

De huisvrouw of weekenddrinker die naar de glasbak loopt, zal wellicht niet weten dat MS13 de naam is van een beruchte gang, die begin jaren negentig in Los Angeles ontstond onder migranten uit El Salvador. De leden staan bekend als zeer gewelddadig, wat in verband wordt gebracht met het feit dat velen van hen in de bloedige burgeroorlog in hun thuisland aan de zijde van de guerrillero's vochten. Inmiddels worden, mede als gevolg van deportatie van gangleden, ook in de Centraal-Amerikaanse landen El Salvador, Honduras, Guatemala en Mexico groepen aangetroffen die zich MS13 noemen. Daarnaast heeft men de gang inmiddels getraceerd in het merendeel van de staten van de Verenigde Staten, aldus de FBI. MS13 wordt daarom een transnationale gang genoemd. Is deze graffiti op de glasbak het bewijs dat 'gang members' nu ook Ede binnenmarcheren?

Nadat ik werd geattendeerd op de afbeeldingen in Ede, ben ik ter plekke gaan kijken. Ik heb ze gefotografeerd en geprobeerd te achterhalen wie ze heeft neergezet. Wat hebben ze te betekenen? Jongerenwerkers konden me daarbij niet verder helpen en ook een paar studenten die het nadien nog eens probeerden, vonden geen antwoorden op de gerezen vragen.

In de wereld van gangs levert graffiti belangrijke symbolen. In een stad als Los Angeles hebben gangs als regel een territorium dat ze verdedigen tegen andere gangs. 'The hood' of 'el barrio' is het terrein waar de eigen groep het monopolie heeft op inkomstenbronnen zoals drugshandel. Met het territorium komen ook de symbolen die de eigenheid van de groep zichtbaar maken en tegelijkertijd fungeren als markering tussen territoria en dus ook tussen gangs. De naam van een gang, de 'colors' in kleding, de handgebaren en de graffiti kunnen buitenstaanders misschien niet opvallen, maar ingewijden zullen die signalen oppikken. Ze over het hoofd zien of misinterpreteren kan fataal zijn.

Graffiti kan verwijzen naar de naam van de gang en naar het territorium (een bepaalde buurt of straat), maar kan ook elementen bevatten die iets zeggen over de geschiedenis van de gang of over groepen waaraan de gang gelieerd is. Over de betekenis van de naam MS13 circuleren meerdere verhalen. De eerste twee letters staan voor Mara Salvatrucha. 'Mara' is het Midden-Amerikaanse woord voor gang en van 'Salvatrucha' wordt gezegd dat het een mierensoort is, die echter ook verwijst naar de boeren die in groten getale (als

mieren) vochten aan de zijde van de guerrillero's in de burgeroorlog van 1979 tot 1992. Volgens een andere uitleg is *Salva* een verkorting van *Salvador* en is *trucha* een slangterm die zo veel betekent als 'pas op'. '13' staat voor de dertiende letter in het alfabet: M.

Veel zwarte gangs uit Los Angeles zijn gelieerd aan Crips dan wel Bloods en de leden dragen respectievelijk blauw of rood. De afgelopen decennia is van een aantal bekende gangstarappers, zoals Snoop en The Game, vast komen te staan dat ze lid waren van deze twee supergangs. In Californië bestaat daarnaast een tweedeling binnen de 'latino gangs' tussen *Sureños* en *Northeños*. Dit zijn twee groeperingen die al geruime tijd in een slepend conflict zijn verwikkeld. 13, M en de kleur blauw worden gezien als symbolen van de *Sureños*, die het zuidelijke deel van de staat vertegenwoordigen. De dertiende letter M verwijst naar *Maravilla*, een wijk in Los Angeles waar in de jaren veertig en vijftig veel Mexicaanse migranten woonden. M staat ook voor *la Eme*, oftewel *Mexican Maffia*, een zeer machtige 'prison gang', waaraan een deel van de gangs gelieerd is. *American Me*, de film van Edward James Olson uit 1992, toont de geschiedenis van deze prison gang van de jaren veertig tot zeventig. De *Northeños* uit het noordelijke deel gebruiken N of 14; rood is hun kleur.

Gelet op deze achtergrond bevatten de afbeeldingen in Ede een aantal opvallende aanknopingspunten, die wat meer kunnen zeggen over degene die de graffiti plaatste. Ik werd hierop geattendeerd door een Nederlander die vier jaar in een Amerikaanse gevangenis heeft gezeten en lid was van de prison gang der *Sureños*. Deze Nederlandse *Sureño* wees me op een paar elementen van de afbeeldingen in Ede, die in de Amerikaanse prisons niet straffeloos zouden passeren en betrekking hebben op de gebruikte kleuren, maar ook op de manier waarop de letters zijn geschreven. De afbeelding op de glasbak is in het blauw, dat is correct. Maar elders in Ede is 'MS13' nog minstens vijf keer met uitbundige andere kleuren gespoten, ook in het rood. Dat is in strijd met de codes, zegt mijn *Sureño*. Voorts zijn de 1 en de 3 tegen elkaar geplaatst, zoals ook te zien is op de glasbak, en daardoor ontstaat een B. De letter B verwijst naar een vijand (Bloods). Een lid van MS13 dat de mores kent, zou dat nooit doen. Die letter wordt juist vermeden. Het is in Californië eerder zo, aldus het Nederlandse ganglid, dat men de B als het ware uit elkaar trekt, zodat 13 ontstaat. In Ede treffen we het omgekeerde aan en

daarmee lijkt het duidelijk dat we hier niet met gelouterde gangsters te maken hebben die uit Amerika zijn overgekomen. Bewoners van Ede, gaat u maar gerust slapen, gewelddadige gang members uit Los Angeles zijn niet aangekomen in uw buitenwijken. Maar wie heeft de afbeeldingen dan neergezet en wat hebben ze te betekenen?

Her en der in Nederland zijn er groepen die zich tooien met namen van bekende Amerikaanse gangs. Sinds begin jaren negentig zijn er Crips in Den Haag en de afgelopen jaren werden Bloods gesignaleerd, onder andere in Amsterdam-Zuidoost. Soms gaat het daarbij om niet meer dan imitaties van 'westcoast gangs', die via films en gangstarap sinds een aantal jaren een voortrekkersrol hebben in mondiale jeugdcultuur. Met boze blikken, stoer gedrag en het uiterlijk van heuse gang members proberen jongeren indruk te maken op straat. In andere gevallen is meer aan de hand. Haagse Crips van het eerste uur azen ook op een reputatie, maar zij zijn werkelijk in zware criminaliteit terechtgekomen. Zoveel is af te leiden uit hun strafblad en uit de film *Crips; Strapped 'n Strong* uit 2009 van Joost van der Valk en Mags Gavan. De Rotterdamse criminoloog Robby Roks heeft dit gedocumenteerd.

Het is aannemelijk dat, na Crips en Bloods, nu ook MS13 zich mag verheugen in een toegenomen belangstelling van jongeren in Nederland. Vooral op internet is over deze gang veel te doen, niet in het laatst vanwege een nogal tendentieuze *National Geographic*-documentaire uit 2006 met de ronkende titel *The World's Most Dangerous Gang*. Deze Nederlandse voorbeelden illustreren een ontwikkeling waarin gangs, behalve fysieke groepen met een eigen criminele subcultuur, in toenemende mate gezien moeten worden als merken. Jongeren gebruiken een ganglogo om iets toe te voegen aan hun eigen identiteit, maar doen dat naar eigen goeddunken en laten zich weinig gelegen liggen aan de strikte codes van de oprichters in Los Angeles. Blauw bij rood.